

Kuraki leśne *Tetraoninae* Beskidów Wyspowego i Makowskiego oraz przyległych pogórzy

Forest grouses *Tetraoninae* of Beskid Wyspowy and Beskid Makowski Mountains and adjacent foothills

ŁUKASZ KAJTOCH¹, MARCIN MATYSEK², PIOTR SKUCHA³

¹ Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN
31–016 Kraków, ul. Sławkowska 17
e-mail: kajtoch@isez.pan.krakow.pl

² Instytut Ochrony Przyrody PAN
31–120 Kraków, al. Mickiewicza 33

³ 31–455 Kraków, ul. Ułanów 46/4

Słowa kluczowe: głuszec, *Tetrao urogallus*, cietrzew, *Tetrao tetrix*, jarząbek, *Bonasa bonasia*, Karpaty.

Abstrakt: W pracy przedstawiono aktualny stan wiedzy na temat występowania kuraków leśnych: jarząbka *Bonasa bonasia*, cietrzewia *Tetrao tetrix* i głuszca *T. urogallus* w Beskidach Wyspowym i Makowskim oraz na Pogórzach Wielickim i Wiśnickim. Wykorzystano wyniki obserwacji autorów w terenie, informacje uzyskane od służb leśnych i myśliwych oraz dane z piśmiennictwa z lat 1996–2010. Zasięg jarząbka obejmuje większość omawianego terenu, jednak najliczniejszy jest on w Beskidach. Stan liczebny szacuje się na 1700–2300 osobników, czyli około 6% karpackiej populacji tego gatunku. Cietrzewie (< 10 os.) napotkano jedynie w centralnej części Beskidu Wyspowego i odnotowano jedno stwierdzenie w Beskidzie Makowskim. Głuszce (10–12 osobników) zasiedlają jedynie centralną część Beskidu Wyspowego, a pojedyncze ptaki były notowane sporadycznie także w Beskidzie Makowskim. Głównymi zagrożeniami dla populacji kuraków leśnych są: przebudowa drzewostanów ze świerkowych na jodłowo-bukowe, intensyfikacja turystyki, lokalizacja infrastruktury turystycznej w ostojach ptaków, zabudowa stoków oraz presja drapieżników. W celu ochrony populacji kuraków leśnych konieczne jest zachowanie miejsc ich bytowania oraz włączenie Ostoi Ptaków IBA „Beskid Wyspowy” do sieci Natura 2000.

SUMMARY

Kajtoch Ł., Matysek M., Skucha P. Forest grouses *Tetraoninae* of the Beskid Wyspowy and Beskid Makowski Mts and adjacent foothills

The paper presents occurrence of forest grouses: Hazel Grouse *Bonasa bonasia*, Black Grouse *Tetrao tetrix* and Western Capercaillie *T. urogallus* in the Beskid Wyspowy Mts, Beskid Makowski Mts, Wielickie Foothills and Wiśnickie Foothills. Authors' field data, information from forest services and hunters as well as literature

data from the years 1996–2010 were used. Compact range of Hazel Grouse included almost all studied area, however it was most numerous in the Beskids. Jointly 1700–2300 individuals occupied the area (about 6% of population from the Polish Carpathians). Black Grouses (<10 ind.) were noted only in central part of the Beskid Wyspowy Mts and once in the Beskid Makowski Mts. Similarly, Capercaillies (10–12 ind.) occupied central part of the Beskid Wyspowy Mts, and were also occasionally seen in the Beskid Makowski Mts. Main threats for grouses populations, mainly Capercaillies, are: changes of spruce forests into fir-beech forests, intensification of tourism, localization of touristic infrastructure in birds refugees and raptors pressure. For effective conservations of grouses populations it is needed to protect their refugees and incorporate Important Bird Area “Beskid Wyspowy Mts” into Nature 2000 network.